

ІСТОРИЯ ВИЗВОЛЕННЯ ЖИТОМИРЩИНИ У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ВІЙНІ 1941-1945 рр. (НА ОСНОВІ БІОГРАФІЇ ТАНКІСТА ОЛЕКСІЯ СЕМЕНОВИЧА КОРОЛЬОВА)

Історія будь-якої війни це, в першу чергу, історія битв, біографії полководців і суха статистика: тонни металу, літри палива, кількість одиниць зброї і техніки, вбитих, поранених, нагороджених, полонених. Чи вірний цей підхід, котрий давно вже став традицією для переважної більшості дослідників.

Кого ми знаємо з учасників війни? Як правило, воєначальників, а також тих, кого піднесено в ранг героїв. Однак, забуваємо, що кожна людина, навіть на війні – це, насамперед, людина. Людина, в котрої залишилися десь рідні і близькі; людина, котрій за будь-яку ціну хочеться повернутися додому, а головне вижити...

Звичайно, варто сказати, що було багато таких, які мали готовність пожертвувати своїм життям заради інших. На фронті дуже часто мав місце масовий героїзм, що робить нашу Перемогу у Великій вітчизняній війні ще більш дорогою і цінною.

Час може підточити камінь, сплавити метал, але над людською пам'яттю він непідвласний... З кожним роком все далі і далі від нас, ті суворі роки Великої вітчизняної війни 1941-1945. Відтоді уже минуло шістдесят років і здавалось би душевні рани повинні були давно загоїлись. Але ж ні для її учасників вони залишаються болючими. У тій війні, ми здобули перемогу, правда вже інше питання якою дорогою була її ціна... Саме завдяки цій перемозі, ми, українці, можемо сьогодні прогулюватись по своїх рідних містах та селах, блукати їх вуличками, вільно думати, вдихати на повні груди свіже повітря, дивитись в чисте, від ворожих літаків, небо, і насолоджуватися, насолоджуватись тишею... Так, тишею. Повірте, під час війни, про це наші співвітчизники могли тільки мріяти. Адже ми б з вами напевно нізащо не впізнали Новоград-Волинський воєнних років. Місто було зруйноване. Повсюди лунали вибухи... На щастя сьогодні це все вже в далекому минулому. Проходить час, змінюється роль різних

державних свят, але ніколи не згасне наша повага до ветеранів Великої вітчизняної війни, які своєю кров'ю здобували для нас бажану перемогу. Одним із них пощастило і вони повернулися, інші ж славою хоробрих полягли на полі бою, ніколи не повернувшись додому у свої сім'ї. На сьогодні по всій території колишнього Радянського Союзу нараховується близько двох мільйонів ветеранів, і нам прикро це визнавати, але закономірно, що з кожною хвилиною це число стрімко зменшується.

Не помилюсь, якщо скажу, що на Волині в кожній родині, без винятків, є свої герої Великої вітчизняної війни. Безсумнівним є те, що кожен із них, незалежно від того в лавах якої армії був, воював за добробут своєї родини, за свободу Батьківщини.

Одним із таких визволителів свого краю був Олексій Семенович Корольов, який брав активну участь у визволенні міста Новоград-Волинського. На його долю випало пройти всю війну від її початку і аж до переможного закінчення. Досить важливим є той факт, що історію життя славетного танкіста Олексія Семеновича Корольова з почуттям відповідальності зберігає його родина, а це син Олексій Олексійович Корольов та онука Жанна Олексіївна Шумивода. Про хоробрість цього військового ходили легенди і як підтвердження велика колекція нагород. В 2007 р. Олексію Семеновичу виповнилось би 89 років... Цей бравий танкіст брав активну участь у звільненні багатьох міст колишнього Союзу.

Звільняючи Волинь від німецьких військ в ті далекі часи, Олексій Семенович Корольов навіть не підозрював, що за іронією долі, через багато років по тому з Росії його син разом із своєю сім'єю приїде до міста Луцька, що на Волині, на роботу. Нова батьківщина, про яку так багато розповідав батько, дуже сподобається сину, саме тому внуки і правнуки Олексія Семеновича виховані в душі справжніх патріотів своєї землі.[4, 12]

Біографія Олексія Корольова розпочинається від дати його народження – 3 квітня 1918 року, коли в місті Новомосковськ (Сталіногорськ) Тульської області, що знаходився на території Росії народився майбутній танкіст. Окрім нього, в багатодітній сім'ї, у батьків було ще три старші сестри. Їх сім'я не відрізнялася від

інших рядових радянських сімей. Поки мати займалася господарством, батько важко працював на шахті. Будучи ще молодим парубком Олексій Семенович знав, що своє майбутнє він пов'яже обов'язково з армією. Його мрія була стати військовим. Тому після закінчення школи, питання про вибір професії не постало. Саме тому в 1938 році Олексій стає курсантом Борисівського танкового училища, що знаходилось на території сучасної Білорусії. Так склалося, що коли хлопець був на останньому році навчання, розпочалась вітчизняна війна. За таких не передбачуваних обставин, 2 липня 1941 року Олексію вперше довелося прийняти своє бойове хрещення в боях при обороні міста Борисова, які тривали на протязі двох тижнів. Не легко тоді довелося молодому хлопцю. Адже з боку німців виступали найкращі війська генерала Гота. Пізніше про героїзм і стійкість молодих курсантів Борисівського танкового училища буде писати в своїх спогадах Маршал Радянського Союзу Г.К. Жуков.

Під час війни Олексій Корольов брав участь у звільненні таких міст як Ростов-на-Дону, Орел, Коростень, Новоград-Волинський, Корець, Рівне, Луцьк, Дубно, Броди, Будапешт, Відень, Прага, Чаньчунь, Порт-Артур. В шоломі, в комбінезоні захисного кольору, з переможним блиском в очах – таким запам'ятали військові та бойові друзі свого найкращого командира... Він був прикладом для наслідування. Безмовно, це була людина обов'язку, високої честі та відповідальності, саме таких людей зараз не вистачає в лавах нашої сучасної армії.[4, 12]

В листопаді 1943 року плацдарм за Дніпром північніше Києва був значно розширений. Лінія фронту проходила вздовж залізної дороги між такими містами, як Мозир і Коростень, що на Житомирщині.

Німецько-фашистське командування в ті дні війни не хотіло змиритися із втратою із своїх загарбань нашої столиці Києва. Тому, вирішено було на початку грудня 1943 року провести контрнаступ з ціллю ліквідації київського плацдарму. Характеризуючи розстановку сил, варто сказати, що основну групу своїх військ німці сконцентрували тоді в напрямку м. Коростень і залізнодорожної станції Чеповичі Житомирської області в складі танкових дивізій „Адольф Гітлер”,

„Райх” і трьох піхотних дивізій. На протязі трьох днів, в період з 24 по 27 грудня 1943 року проходили бої за визволення станції Чеповичі. Олексію Корольову тоді довелося командувати 2-им танковим батальйоном III танкової бригади. Для порівняння в тих боях було знищено 38 гітлерівських танків, танкового полку дивізії „Адольф Гітлер” типу „Тигр”, „Пантера”, „Т-4”, одинадцять бронетранспортерів та біля 200 чоловік німецької піхоти. Стараннями наших вояків станцію Чеповичі було втримано...

Олексій Семенович був першим, хто „увірвався” 1 січня 1944 року на своєму танку, немов лицар на коні, в захоплене німецькими військами місто Новоград-Волинський. Тоді Олексій Корольов командував підрозділом танкістів, які входили до складу батальйону капітана Чередниченка.

„Не встигли танкісти відпочити і підрахувати свої трофеї, як дістали наказ стрімко йти вперед. Основним завданням було випередити ворога та увірватися в Новоград-Волинський, захопити переправу через річку Случ. Танкісти кидались стрімголов на відступаючих, під час бою фашистів. Але небезпечні моменти забулись в той момент, коли танкісти після переможного бою побачили сльози радості на очах жителів Новоград-Волинського. Скільки хвилюючих моментів пережив тоді Олексій Семенович.”[1].”

Багато розповідав своєму сину Олексій Семенович про міста, які довелося визволяти. Так, про знайомство із Новоград-Волинським часів Великої вітчизняної війни маємо такі спогади. „Коли наблизились до міста, то крім туману, який ховав під собою все, бачили силуети міських будівель. Не встигли ознайомитись із новою територією, як почули ворожі постріли. Хтось сказав „Попереду Новоград-Волинський”[1]. Розпочався штурм...” За час війни танкісти звикли до шуму бойових машин і тому понеслися на своїх танках вперед. Далі блискуча перемога. Двадцять артилерійських залпів з двадцяти чотирьох гармат салютували пролунали на честь визволення Новоград-Волинського. Крім того, 111, 162, 175 танковим і 20 мотострілецькій бригаді 25-танкового корпусу було присвоєно найменування Новоград-Волинських.

Загалом же життя мешканців Новоград-Волинського у роки воєнного лихоліття рухалось, наскільки це було можливо, практично у звичному руслі. Люди одружувалися, народжували дітей, вели господарство, помирали – тобто майже все, як у мирний час. І нехай подібне мало нагадувало описану в художній літературі та показану у кінофільмах радянських часів героїку, проте кожен очевидець тих подій має про що розповісти нащадкам і може не соромитись, що в житті не знайшлося місце для подвигу.

Гітлерівське командування, взявши 1941 р. місто над Случчю на весь світ оголосило про те, що ворота Східної України відкриті навстіж. Радянська армія, зокрема, її 13-а армія і танкісти 25 танкового корпусу, перемігши фашистські війська у Новограді-Волинському в ніч на Новий рік 1944 р. показали всьому цивілізованому світу, що ворота Західної України розкрито перед воїнами Радянської Армії. Так, в період з грудня 1943 р. по квітень 1944 р. силами радянських військ була визволена вся Правобережна Україна. [3, 486-487]

Спілкуючись із сином та внучкою Олексія Семеновича, було приємно спостерігати, як рідні оберігають пам'ять про свого славетного родича. Усі речі пов'язані з Олексієм Семеновичем в сім'ї є сімейною реліквією, а їх повірте не мало. В списку Олексія Корольова нараховується 9 орденів та 22 медалі. Варто сказати, що під час війни він був нагороджений трьома орденами „Червоного Прапора”, „Орденом Суворова III ступеня”, „Орденом Олександра Невського”, орденом „Вітчизняної війни II ступеня”. Двома орденами „Червоної Зірки”. Але все ж таки, навіть ці чесно завойовані в боях нагороди навряд чи можуть служити адекватним мірилом мужності переможців фашизму. [2] Бо незалежно від кількості днів, проведених на фронті, кількості знищених ворогів, кожен ветеран заслуговує на однакову повагу від представників сучасного покоління українців.

Перемогу він зустрів на території Чехословаччини, в якості командира танкового полку. Але святкував її аж 14 травня, через те, що 9 травня до останнього брав участь в боях проти залишків німецької групи військ генерала Шернера. Командир Корольов навіть у самі важкі моменти своїм прикладом надихав на подвиг молодих солдат. На честь героя-танкіста Корольова була

випущена бойова листівка, яка на даний час зберігається в музеї МО СРСР в Москві.

Після війни Олексій Корольов продовжив свою службу в збройних силах СРСР. Зараз друзі і знайомі з гордістю згадують про те, що їм довелось знати Олексія Семеновича, який ніколи не вихвалявся своїми нагородами чи подвигами, він завжди був прикладом для наслідування серед своїх друзів та рідних.

Спогади, таких людей, як Олексій Семенович, так схожі, і, водночас, так різняться. Частина ділиться ними доволі неохоче, видно, що їм тяжко, і не приємно згадувати окремі трагічні чи занадто прозаїчні моменти й епізоди тих давно прожитих днів. Інші – навпаки, охоче спілкуються, розповідають усе до найменших подробиць. Про те, у словах одних і інших так само відчувається туга за втраченою у воєнні роки молодістю, і за загиблими друзями, родичами, знайомими.

Наш обов'язок зберегти пам'ять про таких героїв. Адже вони на собі відчули увесь страх і біль війни, тієї, яка поховала під своїм попелом стільки безневинних душ. Ті, що вистояли, пройшли крізь усі її жахіття, і зберегли для нас світ, в якому ми сьогодні живемо.

Історія Великої вітчизняної війни 1941 – 1945 рр., попри доволі широке висвітлення на сторінках художньої та наукової літератури, періодичної преси, документальних стрічках все одно, на нашу думку продовжує містити багато „білих плям” і нерозкритих питань.

Джерела та література

1. Записано від Корольова Олексія Олексійовича, у м. Млинові Рівненської області, 11 листопада 2006 р.
2. Записано від Шумиводи Жанни Олексіївни, у м. Луцьк Волинської області, 10 серпня 2006 р.
3. Мельников Д., Черная Л. Адольф Гітлер – преступник № 1. – М.: Изд-во Яуза, Изд-во Эксмо, 2004. – 544с.
4. Яцечко Т.В. Один із покоління переможців... // Луцький замок четвер 7 вересня 2006 р. № 36 (556).

Список орденов та медалей Олексія Семеновича Корольова

Ордени

1. Орден боевого „Красного Знамени” – 3 шт.
2. Орден „Красной Звезды” – 2 шт.
3. Орден „Суворова” III степени – 1 шт.
4. Орден „Отечественной Войны” II степени – 1 шт.
5. Орден „Отечественной Войны” I степени – 1 шт.
6. Орден „Олександра Невського” – 1 шт.

Медалі

1. Медаль. „За боевые заслуги” – 1 шт.
2. Юбилейная медаль Ленинская за воинскую доблесть в ознаменование 100-летия со дня рождения В.И. Ленина - 1 шт.
3. Медаль за оборону „Кавказа” – 1 шт.
4. Медаль за оборону „Ленинграда” – 1 шт.
5. Медаль за взятие „Вены” – 1 шт.
6. Медаль за освобождение „Праги” – 1 шт.
7. Медаль за победу над „Германией” – 1 шт.
8. Медаль за победу над „Японией” – 1 шт.
9. Медаль за „20 лет безупречной службы” – 1 шт.
10. Медаль за „30 лет Советской армии и флота” – 1 шт.
11. Медаль за „20 лет победы Великой отечественной войны 1945 – 1965 гг.” – 1 шт.
12. Медаль за „40 лет Вооруженных сил” – 1 шт.
13. Медаль за „30 лет победы в Отечественной войне” – 1 шт.
14. Медаль за „50 лет Вооруженных сил” – 1 шт.
15. Медаль „Ветеран Вооруженных сил” – 1 шт.
16. Медаль за „60 лет Вооруженных сил” – 1 шт.
17. Монгольская медаль „50 лет Монгольской Армии” – 1 шт.
18. Монгольская медаль „30 лет победы над Японией” – 1 шт.

19. Юбилейная медаль Румынии Монгольская медаль „30 лет победы над Германией” – 1 шт.
20. Медаль за „40 лет победы Великой отечественной войны ” – 1 шт.
21. Медаль за „70 лет Вооруженных сил” – 1 шт.
22. Медаль „Георгий Жуков” – 1 шт.